

Quickscan Natuurwetgeving

Borgsloot
Waterschap Hunze en Aa's

16 december 2022

Contactpersoon

ANNABET GALEMA
Adviseur ecologie

T +31 615445601
E annabet.galema@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Leeswijzer	6
2 Plangebied en ingreep	7
2.1 Huidige situatie	7
2.2 Voorgenomen ingreep	8
2.3 Afbakening effecten	9
3 Wet natuurbescherming	10
3.1 Gebiedsbescherming	10
3.1.1 Methode	10
3.1.2 Ligging	10
3.1.3 Effecten	10
3.1.4 Deelconclusie gebiedsbescherming	11
3.2 Soortbescherming	11
3.2.1 Methode	11
3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten	12
3.2.3 Effectbeschrijving	15
3.2.4 Toetsing	16
3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten	16
3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen	16
3.2.4.3 Mitigerende maatregelen en zorgplicht	17
3.2.4.4 Vervolgonderzoek	17
3.2.5 Deelconclusie soortbescherming	19
4 Conclusie en vervolgstappen	20
Bijlagen	
Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming	21
Gebiedsbescherming	21
Soortbescherming	22

Samenvatting

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. De mogelijke negatieve effecten spelen alleen lokaal in het plangebied af. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebieden en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden. Uitzondering hierop zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie.

Soortbescherming

In het plangebied zijn beschermde soorten aanwezig. Ten aanzien van algemene broedvogels dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Voor de heikikker en haas dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Voor de bunzing en hermelijn kan soortgericht onderzoek uitgevoerd of voor een worst-case scenario aanpak gekozen worden. Voor de poelkikker volstaat een habitatgeschiktheidsonderzoek waarin wordt beschreven hoe groot de populatie poelkikkers wordt geschat en waar deze zich bevindt.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Waterschap Hunze en Aa's heeft het voornemen om de kade langs de Borgsloot, ter hoogte van de Meerstad (provincie Groningen), te versterken. Door de voorgenomen ingreep is er mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten. In Bijlage A staat een beschrijving van het wettelijk kader van deze soortbescherming. Het Waterschap Hunze en Aa's heeft Arcadis gevraagd een quickscan op te stellen om mogelijk negatieve effecten op beschermde soorten en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) in beeld te brengen

Figuur 1-1 Ligging kade Borgsloot

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten of kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Het plangebied ligt niet in de omgeving van Natuurnetwerk Nederland (NNN). In de provincie Groningen geldt geen externe werking. Negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, kunnen op voorhand uitgesloten worden.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het plangebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 betreft de Wnb, hierin is een beschrijving van de ligging en effecten op Natura 2000-gebieden opgenomen, evenals een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing. Bijlage A beschrijft het wettelijk kader van de Wnb.

2 Plangebied en ingreep

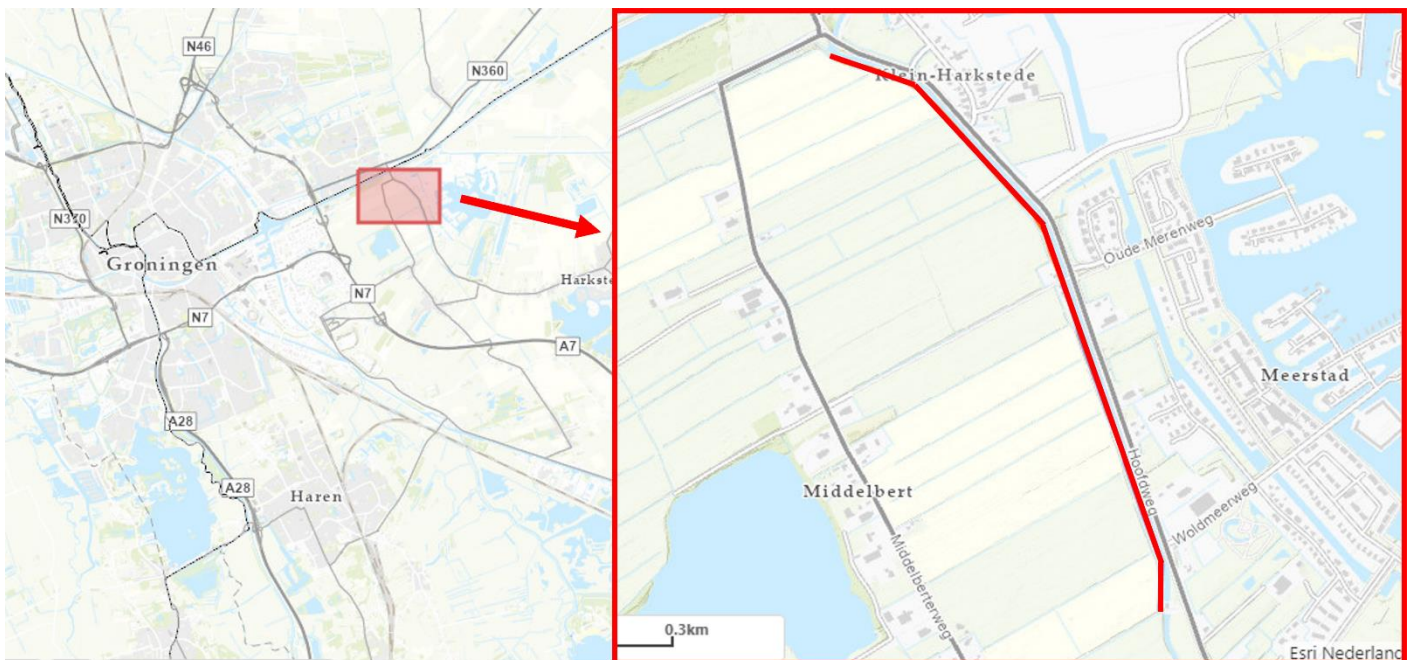
2.1 Huidige situatie

Het plangebied (de kade en de Borgsloot ten noorden van de kade) ligt ten oosten van de stad Groningen en ten westen van de huidige bebouwing van Meerstad (Figuur 2-1). De begrenzing van het plangebied bestaat uit de wegen Driebondsweg (noord), Hoofdweg (oost) en een nieuwe ontsluitingsweg welke vanaf de Driebondsweg door de Middelberterpolder loopt en aansluit op de Oude Merenweg.

Het noordelijke deel van de kade grenst aan percelen welke gedeeltelijk in agrarisch gebruik zijn en gedeeltelijk ingericht is als werkterrein met pioniersbegroeiing.

De zuidelijke helft van de kade grenst aan enkele percelen welke in gebruik zijn als akker (graan). De percelen worden begrensd door smalle kavelsloten. De enige bebouwing in en langs het onderzoeksgebied is aanwezig langs de Hoofdweg. Verspreid staan hier enkele woningen met erfbeplanting. Zie voor een impressie van de kade en Borgsloot Figuur 2-2.

De kade en de achterliggende dijsloot (aan de westzijde) worden momenteel onderhouden met smalspoormaterieel. Dit betreft het maaiwerk van taluds, kruin kering en maaipad langs de sloot.

Figuur 2-1 Ligging en begrenzing plangebied

Figuur 2-2 Impressie plangebied

2.2 Voorgenomen ingreep

De kade langs de Borgsloot zal worden versterkt. Ten behoeve van de versterking worden volgende maatregelen genomen:

- Aanbrengen beschoeiing/damwanden in de Borgsloot en in de kwelsloot;
- Aanpassen van kruin en taluds van de kade;
- Aanpassen van taluds van watergangen;
- Dempfen en graven nieuwe watergangen;
- Aanpassen van kunstwerken (duikers en bruggen);
- Aanpassen van een keermuur.

De voorlopige planning is uitvoering in 2023 of 2024.

2.3 Afbakening effecten

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen in het plangebied en de omgeving de volgende effecten optreden voor beschermde soorten:

- Oppervlakteverlies en/of versnippering van leefgebied of groeiplaatsen
- Doden of verwonden van beschermde soorten
- Vernietiging van leefgebied als gevolg van mechanische effecten (bijvoorbeeld heen en weer rijden)
- Verstoring door geluid, licht, trillingen en optische prikkels
- Vermesting en verzuring (door stikstofemissie en -depositie)

3 Wet natuurbescherming

Onder de Wet natuurbescherming valt de bescherming van Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb) en beschermde soorten (hoofdstuk 3 Wnb). In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de Natura 2000-gebieden in § 3.1 en vervolgens op de soortbescherming in § 3.2. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

3.1 Gebiedsbescherming

3.1.1 Methode

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

3.1.2 Ligging

Het plangebied ligt op circa 2 kilometer afstand van het Zuidlaardermeergebied en op circa 10 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied het Leekstermeergebied. Dit betreffen beide Vogelrichtlijn gebieden. Daarnaast ligt het plangebied op 11 km afstand van de Drentsche Aa. Alleen het Drentsche Aa-gebied heeft stikstofgevoelige habitattypen. De kortste afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype is 11,5 kilometer.

Figuur 3-1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden (Natura2000.nl).

3.1.3 Effecten

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen invloed op verandering van grondwaterstanden, waterstromen en waterpartijen etc. Ook ligt het plangebied niet in of in de directe omgeving van Natura 2000-gebieden. Hierdoor kunnen de volgende effecten op doelstellingen van het Natura 2000-gebied op voorhand worden uitgesloten:

- Verandering in dynamiek substraat

- Verandering overstromingsfrequentie
- Verandering stroomsnelheid
- Vernatting
- Verdroging
- Verontreiniging
- Verzilting
- Verzoeting
- Versnippering
- Oppervlakteverlies
- Verstoring (licht, geluid, optisch)

Mogelijk hebben de werkzaamheden een verhoging van stikstofdepositie tot gevolg. Stikstof kan tot grotere afstand verspreiden waardoor stikstofdepositie kan optreden in een bredere omgeving en daardoor ook in omliggende Natura 2000-gebieden. Het Natura 2000- gebied Drentsche Aa heeft stikstofgevoelige habitattypen en ligt op 11,5 kilometer afstand van het plangebied.

Het plangebied is niet gelegen in een Natura 2000 gebied en grenst ook niet aan een Natura 2000-gebied. De werkzaamheden zijn lokaal van aard. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden. Mogelijk kan wel stikstof depositie optreden in de bredere omgeving.

Begin november is de partiële vrijstelling voor stikstofeffecten in de aanlegfase komen te vervallen na een uitspraak van de Raad van State begin november. Een AERIUS berekening is nodig. Indien hieruit komt dat stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen plaats vindt, zijn vervolgstappen nodig zoals het opstellen van een Passende Beoordeling.

3.1.4 Deelconclusie gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. De mogelijke negatieve effecten spelen alleen lokaal in het plangebied af. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebieden en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden. Uitzondering hierop zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie.

3.2 Soortbescherming

3.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen tien jaar (2012-2022). Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl

Daarnaast is gebruik gemaakt van onderstaande rapporten van reeds uitgevoerde onderzoeken:

- Buro Bakker (2019). Ecologisch onderzoek Meerstad-west 2018/19. Rapport P18087, Assen.
- Buro Bakker (2020). Activiteitenplan tijdelijke weg Middelberterweg. P19409.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 2 september 2022 door A. Galema, adviseur ecologie, bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren zonnig, droog, circa 22 °C, met een gemiddeld windkracht 2 Bft. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 3-1 Voorkomen en functie van leefgebied van beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen beschermde flora soorten in het plangebied bekend (NDFF, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Het plangebied bestaat voornamelijk uit met gras begroeide kade en watergangen (west- en oostzijde kade) met gras en riet begroeide oevers. Op enkele plekken langs het plangebied staan, bosschages en bomenrijen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten waargenomen. Hierbij moet vermeld worden dat het veldbezoek buiten het bloeiseizoen van de meeste beschermde soorten viel.</p> <p>De kade en omgeving bestaat uit erg voedselrijke grond, wat af te leiden is aan de hoeveelheid brandnetels. Daarnaast wordt het plangebied omgeven door percelen in gebruik voor landbouw/ Hierdoor ontbreken geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten.</p>	<p>Geschikt habitat voor beschermde florasorten ontbreekt in het plangebied. Deze zijn op basis van aanwezig habitat en verspreiding uitgesloten.</p>
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van diverse vogels zonder jaarrond beschermd nesten. Voornamelijk vogels van open landschappen (weilanden) en van stedelijk gebied zijn veel waargenomen (NDFF, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn de ekster, tortelduif, kraai, kauw, merel, kokmeeuw, Kieviet, witte kwikstaart en wilde eend waargenomen.</p>	<p>In en rondom het plangebied kunnen vogels tot broeden komen.</p>
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<p><i>Bureauonderzoek</i> In en rond het plangebied zijn waarnemingen bekend van de buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, ransuil, roek en sperwer (NDFF, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> In het plangebied staan geen bomen met potentiële nestplekken van vogels met jaarrond beschermd nesten. Deze kunnen op basis van het veldbezoek worden uitgesloten.</p> <p>Het plangebied kan worden gebruikt als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermd nesten in bomen, maar door het agrarisch gebied in de directe omgeving betreft het geen essentieel foerageergebied.</p> <p>Mogelijk broeden de huismus en gierzwaluw in de bebouwing rondom het plangebied, maar niet in het plangebied zelf. Wel kunnen de huismus en gierzwaluw het plangebied mogelijk gebruiken als foerageergebied. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar, hierdoor betreft het plangebied geen essentieel leefgebied voor de huismus en gierzwaluw.</p>	<p>Beschermde vogels met jaarrond beschermd nesten zijn uitgesloten binnen het plangebied.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <p>In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de beschermde soorten als de steenmarter (dood exemplaar op N986), haas en eekhoorn bekend. Daarnaast zijn ook de soorten egel, konijn, ree en verschillende soorten muizen aanwezig (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i></p> <p>In het plangebied is voornamelijk nabij de bebouwing geschikte leefgebied voor de steenmarter, bunzing en hermelijn aanwezig. Deze bosschages, halverwege het plangebied, achter een woning bieden geschikte schuil/ leefplekken voor marters en kleine marterachtigen.</p> <p>Mogelijk gebruikt de steenmarter de bosschages in het plangebied als verblijfplaats. Er ontbreken echter geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter. Deze soort kan op basis van het ontbreken van geschikt habitat worden uitgesloten in het plangebied. Mogelijk gebruikt de steenmarter het plangebied als foerageergebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied omdat in de omgeving voldoende (geschikter) foerageergebied voorhanden is, zoals de bebouwing en cultuurlandschappen grenzend aan het plangebied, en het een klein onderdeel van het gehele leefgebied betreft. De soort komt door zijn grote aanpassingsvermogen echter in vrijwel alle biotopen voor.</p> <p>Het leefgebied van de haas omvat kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden, open bos, heide en kwelders. Hazen maken legers in bosranden, windkeringen, ruigtezomen, onder heggen en in hoog gras. De haas heeft mogelijk verblijfplaatsen (legers) langs de bosschages van bovengenoemde woning en in het gras langs de kade en watergangen. Verblijfplaatsen van de haas kunnen niet worden uitgesloten.</p> <p>De bunzing leeft bij voorkeur kleinschalige landschappen met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. Als verblijfplaats gebruikt de bunzing oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Ook steenhopen, houtmijten, holle bomen en een ruimte onder boomwortels kunnen als verblijfplaats dienen. Ook graaft de bunzing zelf hopen. Er zijn enkele hopen in de grond waargenomen in de bosschages in het plangebied. Verblijfplaatsen van de bunzing zijn niet uitgesloten.</p> <p>De hermelijn komt in alle leefgebieden voor als er genoeg dekking aanwezig is. Hierbij is dekking en schuil mogelijkheden van belang. Verblijfplaatsen van de hermelijn zijn in gebruikte hopen (bijvoorbeeld konijnenhopen), onder houtstapels en takkenrillen en in dichte vegetatie met dikke strooisel laag. De groenzone aan de rand van het plangebied is geschikt als verblijfplaats door de vele weggroei mogelijkheden. Tevens kan deze zone gebruikt worden om te foerageren en vormt het voor de hermelijn een verbinding met andere groenstructuren in de omgeving. Verblijfplaatsen van de hermelijn zijn niet uitgesloten.</p> <p>Andere beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen worden uitgesloten op basis van habitat en/of verspreidingsgebied.</p>	<p>Verblijfplaatsen van de bunzing, hermelijn en haas in het plangebied kunnen niet uitgesloten worden.</p> <p>Andere beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens uitgesloten worden in het plangebied.</p>
Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i>	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>In en rondom het plangebied is het voorkomen bekend van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Langs het plangebied zijn bomen met mogelijk geschikte verblijfplaatsen in boomholtes aanwezig. In plangebied zijn geen geschikte holtes voor vleermuizen aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn op voorhand uitgesloten.</p> <p>Boombewonende vleermuizen en gebouwbewonende vleermuizen die mogelijk verblijven in de bebouwing rondom het plangebied, maken mogelijk gebruik van de bomenrijen en watergang als vliegrouete. In de omgeving zijn voldoende lijnvormige structuren aanwezig welke kunnen functioneren als vliegrouete. Het betreft geen essentiële vliegrouete.</p> <p>Mogelijk foerageren vleermuizen in en rondom het plangebied. Er zijn voldoende geschikte foerageergebieden aanwezig in de omgeving van het plangebied (zoals andere de Middelberterplas aan de westkant en het Woldmeer aan de oostkant) en het betreft dan ook geen essentieel foerageergebied.</p>	<p>Mogelijk gebruiken vleermuizen de bomenrijen in en rond het plangebied als vliegrouete.</p> <p>Mogelijk foerageren vleermuizen rondom het plangebied. Het betreft geen essentieel foerageergebied.</p>
Reptielen	<p><i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied komen geen beschermde reptielen voor (NDFF, 2022). De verspreiding van de meeste beschermde reptielen reikt niet tot het plangebied. De verspreiding van de ringslang reikt net tot en met het plangebied, mogelijk komt de ringslang in de omgeving voor.</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) beschermde reptielen aangetroffen.</p> <p>Geschikt habitat voor beschermde reptielen betreft ruige graslanden, waterelementen met flauwe oevers, zonplekken met voldoende dekking, hoogveen en zandgronden. De watergangen in het plangebied betreffen agrarische watergangen met steile oevers en weinig dekking in de omgeving. Rondom het plangebied zijn voornamelijk weide- en akkerlanden aanwezig. De oever van de Borgsloot heeft weinig gradiënt en rondom de Borgsloot worden de oevers en omliggende percelen onderhouden. Door het open karakter gelegen tussen stedelijke gebieden en het ontbreken van geschikte waterelementen en dekking voor de ringslang in het plangebied kan de ringslang uitgesloten worden.</p> <p>Geschikt habitat van beschermde reptielen ontbreekt in het plangebied. Aanwezigheid van beschermde reptielen uitgesloten.</p>	<p>Beschermde reptielen kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens worden uitgesloten.</p>
Amfibieën	<p><i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied is het voorkomen van de heikikker bekend (Buro Bakker, 2020). Verder zijn voornamelijk waarnemingen van de bruine kikker bekend (NDFF, 2022).</p> <hr/> <p><i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn meerdere waarnemingen van de poelkikker gedaan in de watergangen en percelen ten westen van de kade.</p>	<p>Beschermde amfibieën zijn niet uitgesloten.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>De heikikker is niet waargenomen, maar het plangebied en de directe omgeving vormen geschikt habitat voor de heikikker. Ook is er in 2019 heikikkeronderzoek uitgevoerd in het kader van wegwerkzaamheden rondom Meerstad (Buro Bakker, 2019; Buro Bakker, 2020). In dit onderzoek is de aanwezigheid van de heikikker reeds aangetoond.</p> <p>Daarnaast kunnen verschillende algemene amfibieën zoals de bruine kikker en gewone pad in het plangebied voorkomen.</p>	
Vissen	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten in en rondom het plangebied (NDFP, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Beschermde vissen kunnen op basis van habitat worden uitgesloten.</p>	Beschermde vissen kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens worden uitgesloten.
Overige soorten	<p><i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen waarnemingen bekend van overige soorten in en rondom het plangebied (NDFP, 2022).</p> <p><i>Veldbezoek</i> Beschermde ongewervelden kunnen op basis van habitat worden uitgesloten.</p>	Beschermde ongewervelden kunnen op basis van habitat en/of verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

3.2.3 Effectbeschrijving

In Tabel 3-2 is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Tabel 3-2 Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Indien werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden, kunnen aanwezige nesten vernietigd worden, eieren vernietigd of beschadigd worden, jongen of broedende vogels verstoord, vernietigd of verwond worden.	Ja
Haas	Mogelijk worden randen van de bosschages, kade en de omliggende akkers gebruikt voor hazenlegers. Verblijfplaatsen van haas kunnen niet worden uitgesloten.	Ja
Bunzing en hermelijn	Indien de bosschages gekapt worden kunnen hermelijnen en bunzingen opzettelijk verstoord, verwond of gedood worden en verblijfplaatsen vernietigd worden.	Ja
Heikikker en poelkikker	Mogelijk kan voortplantingshabitat (watergangen) en overwinteringshabitat (kade) van de heikikker en poelkikker verstoord en vernietigd worden.	Ja
Algemene grondgebonden	Mogelijk komen algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren voor in het	Ja

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist
Zoogdieren en amfibieën	plangebied. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen verwijderd worden en kunnen dieren verstoord, verwond of gedood worden.	

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb. mogelijk worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Hierbij is onderscheid gemaakt in de beschermingscategorieën zoals deze in de Wnb. worden aangehouden; Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn en Andere soorten.

Tabel 3-3 Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Algemene broedvogels zonder jaarrond beschermd nest
Habitatrictlijnsoorten	Heikikker en poelkikker
Andere soorten zonder vrijstelling	Haas, hermelijn en bunzing

Momenteel geldt een vrijstelling voor de algemeen voorkomende soorten. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als niet beschermde soorten, dit is verder toegelicht in paragraaf 3.2.4.3.

3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soortgroep, op basis van de effectbeschrijving aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb. kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomsten van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 3-4. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten	X	X		X	Werkzaamheden nabij nesten in en buiten het broedseizoen.

Het is verboden om:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Tabel 3-5. Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrictlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
-------	-------	-------	-------	-------	----------------

Heikikker en poelkikker	X	X	X	Werkzaamheden in de watergangen en landhabitat.
--------------------------------	---	---	---	---

Het is verboden om:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Tabel 3-6 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van andere soorten.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Hermelijn en bunzing	X	X		Bij werkzaamheden in en nabij de bosschages.
Haas	X	X		Bij werkzaamheden langs de Borgsloot

Het is verboden om:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.2.4.3 Mitigerende maatregelen en zorgplicht

Broedvogels zonder jaarrond beschermde nesten

- De werkzaamheden dienen, daar waar mogelijk, uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen.
- Indien dat niet mogelijk is dienen de volgende stappen genomen te worden:
  - Een ecoloog checkt voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied op broedende vogels.
  - Voorafgaand aan het broedseizoen dienen onderstaande maatregelen genomen te worden:
    - Verwijder vegetatie in en rondom het plangebied
    - Plaats linten verspreid in het plangebied
  - Bij geen broedende vogels kunnen werkzaamheden doorgang vinden. In dat geval dient het plangebied elke week gecontroleerd te worden op broedende vogels.
  - Bij broedende vogels dient op de betreffende locatie gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jonge vogels zijn uitgevlogen of het nest hebben verlaten.
  - Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door een ter zake kundige ecoloog.

Indien de maatregelen worden gevolgd, dan kan overtreding van verbodsbepalingen uitgesloten worden.

Zorgplicht

De Wnb. kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van het water af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet het water ingejaagd zodat ze verdrinken.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring optreedt.
- Werkgebieden en werkpaden worden zo klein mogelijk gehouden

3.2.4.4 Vervolgonderzoek

Op basis van de quickscan kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten niet worden uitgesloten. Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb., dient

nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of negatieve effecten uitgesloten kunnen worden en welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Poelkikker

Tijdens het veldbezoek van de quickscan is de poelkikker waargenomen. De poelkikker bevindt zich verspreid in sloten ten westen van de kade. Deze sloten worden als voortplantingshabitat gebruikt en omliggende graslanden worden als landhabitat gebruikt en als overwinteringsplaats. De aanwezigheid van de poelkikker wordt onderbouwd doormiddel van een habitatgeschiktheidsbepaling. Nader veldonderzoek is niet verreist.

Heikikker

- 2 veldbezoeken in de periode eind februari - begin april
  - De exacte periode dient door een ecologische deskundige bepaald te worden (i.v.m. wisselende start van het voortplantingsseizoen);
- Het aantal dagen tussen de bezoeken dient door de ecologische deskundige bepaald te worden;
- Het veldbezoek dient bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd te worden (weinig wind, relatief warme nacht);
- De veldbezoeken dienen een half uur voor zonsondergang te starten.

Haas

De haas is vanaf 18 februari 2022 niet meer vrijgesteld in de provincie Groningen waardoor bij overtreding ten aanzien van deze soort mogelijk Soortgericht onderzoek en een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig zijn. De eisen die gesteld worden zijn op moment van schrijven van deze quickscan nog niet bekend. Voor het Soortgericht onderzoek gaan we uit van de volgende uitgangspunten:

- Het onderzoek wordt gedaan in de periode eind januari t/m oktober en bestaat uit twee rondes.
- Het onderzoek vindt plaats tussen 1.5 uur voor zonsondergang en 1.5 uur na zonsondergang en duurt 2 uur.

Kleine marterachtigen

De hermelijn en bunzing zijn vanaf 18 februari 2022 niet meer vrijgesteld in de provincie Groningen waardoor bij overtreding ten aanzien van deze soorten mogelijk Soortgericht onderzoek en een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig zijn. De eisen die gesteld worden zijn op moment van schrijven van deze quickscan nog niet bekend.

De methode die het meest gehanteerd wordt door provincies is de 'Handreiking kleine marters Noord-Brabant'¹. De uitgangspunten van het onderzoek gelden als volgt volgens de methode van Noord-Brabant:

- Om marterachtigen vast te stellen is een combinatie van de meest gebruikte methodes gewenst. Deze methoden zijn het gebruik van cameravallen, marterboxen en sporenbuizen.
- De apparatuur wordt ingezet in de meest kansrijke landschapselementen zoals houtwallen, takkenrillen, bosranden, struweel en hoge graslandvegetatie.
- Als het onderzoek plaatsvindt in de meest actieve periode (maart t/m augustus) dienen de apparaten minimaal 6 weken in het veld te staan. Buiten de actieve periode (met minder trefkans) worden de eenheden verdubbeld en minimaal 12 weken geplaatst.
- De minimale inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein.

Daarnaast kan ook gekozen worden voor een worst-case scenario aanpak en op basis van geschikt habitat een ontheffing aanvragen. Hierbij wordt een habitatgeschiktheidsonderzoek uitgevoerd, waarna mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Deze methode is gebaseerd op de 'Brochure Soortenbescherming in Overijssel'².

---

¹ Bouwens, s. (2017). Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Provincie Noord-Brabant.

² Veldman, J., Troost, T. & Klink, A. (2021). Brochure Soortenbescherming in Overijssel Bunzing, egel, hermelijn en wezel. Provincie Overijssel.

3.2.5 Deelconclusie soortbescherming

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden op algemene broedvogels, amfibieën, kleine marterachtigen en de haas. Ten aanzien van algemene broedvogels dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Voor de heikikker en haas dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Voor de bunzing en hermelijn kan soortgericht onderzoek uitgevoerd of voor een worst-case scenario aanpak gekozen worden. Voor de poelkikker volstaat een habitatgeschiktheidsonderzoek waarin wordt beschreven hoe groot de populatie poelkikkers wordt geschat en waar deze zich bevindt.

Indien uit soortgericht onderzoek blijkt dat de betreffende soort aanwezig is dient hiervoor een ontheffing Wet natuurbescherming voor te worden aangevraagd. Daarbij worden mitigerende maatregelen getroffen zoals het aanbieden van alternatief leefgebied en ontmoedigen van het huidig leefgebied.

4 Conclusie en vervolgstappen

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het overgrote deel van de effecten speelt lokaal af in het plangebied of de directe omgeving. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebied en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden, met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. De mogelijke negatieve effecten spelen alleen lokaal in het plangebied af. Negatieve effecten zoals verstoring, versnippering of afname van leefgebieden en mechanische effecten kunnen daardoor op voorhand worden uitgesloten voor beschermde Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden. Uitzondering hierop zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie. Een AERIUS berekening is nodig. Indien hieruit komt dat stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen plaats vindt, zijn vervolgstappen nodig zoals het opstellen van een Passende Beoordeling.

Soortenbescherming

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden op algemene broedvogels, vleermuizen, das, steenmarter, boommarter, haas en kleine marterachtigen.

Algemene broedvogels

Indien in het broedseizoen gewerkt wordt is er (mogelijk) sprake van overtreding op de Wnb. ten aanzien van artikel 3.1 lid 1, lid 2 en lid 4. Overtreding kan voorkomen worden door te werken buiten het broedseizoen of het nemen van mitigerende maatregelen, zie paragraaf 3.2.4.3.

Haas

De haas is vanaf 18 februari 2022 niet meer vrijgesteld in de provincie Groningen waardoor bij overtreding ten aanzien van deze soort mogelijk soortgericht onderzoek en een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig zijn (zie paragraaf 3.2.4.4). Als het bosschage in het plangebied gekapt wordt kan overtreding optreden van artikel 3.10 lid 1a en b.

Kleine marterachtigen (hermelijn en bunzing)

De hermelijn en bunzing zijn vanaf 18 februari 2022 niet meer vrijgesteld in de provincie Groningen waardoor bij overtreding ten aanzien van deze soort mogelijk soortgericht onderzoek of een habitatsgeschiktheidsbeoordeling en vervolgens een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig zijn (zie paragraaf 3.2.4.4). Als het bosschage in het plangebied gekapt wordt en de en installaties en buizen verwijderd worden kan overtreding optreden van artikel 3.10 lid 1a en b.

Heikikker en poelkikker

Bij werkzaamheden in de watergangen, de kade en aangrenzende percelen kan overtreding optreden van artikel 3.5 lid 1 en 2. Er dient soortgericht onderzoek en een habitatsgeschiktheidsonderzoek uitgevoerd te worden, zie paragraaf 3.2.4.4.

Bijlage A Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

De wet biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking³. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

---

³ De nadelige invloed van activiteiten buiten een Natura 2000-gebied op natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 "soorten Habitatrichtlijn" als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een "nationale kop" op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragcode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- een bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Groningen heeft een vrijstelling verleend voor onderstaande soorten:

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis

Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bastaardkikker
Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3](#); [3.8 lid 1,3](#), [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

Colofon

QUICKSCAN NATUURWETGEVING
BORGSLOOT

KLANT

Waterschap Hunze en Aa's

AUTEUR

Annabet Galema

DATUM

16 december 2022

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Sjuul Verhaegh
Adviseur Ecologie

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende ontwerp- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij helpen onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Wij zijn met 36.000 mensen actief die in ruim zeventig landen meer dan €4,2 miljard aan omzet genereren. Wij helpen UN-Habitat met onze mensen, die kennis en expertise leveren om de moeilijke leefomstandigheden te verbeteren in gebieden die lijden onder de gevolgen van klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 63
9400 AB Assen
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[arcadis-nederland](https://www.linkedin.com/company/arcadis-nederland)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)